

KÄSKKIRI

06.01.2016 nr 1-4.1/16/1

Metssigade Aafrika katku tõrjumise eesmärgil ajavahemiku kehtestamine, mille jooksul on lubatud metssigade laskmine seisva mootoriga mootor- ja maastikusõidukist, mootor- ja maastikusõidukit muul viisil kasutades ning kunstliku valgusallika abil

I. Asjaolud ja põhjendus

1. 2014. aasta septembris diagnoositi Eestis esimene sigade Aafrika katku juhtum Valgemaal Hummuli vallast surnuna leitud metsseal. Samal aastal diagnoositi sigade Aafrika katku korduvalt veel Viljandi, Ida-Viru, Valga ja Võru maakondades ning 2015. aastal veel lisaks Tartu, Pärnu, Järva, Rapla, Lääne-Viru, Põlva ja Jõgeva maakondades. Samuti on Veterinaar- ja Toiduamet 2015. aastal mitmel korral kinnitanud sigade Aafrika katku diagnoosi farmis peetavatel kodusigadel.¹
2. Sigade Aafrika katk on väga ohtlik loomataud, millele on võrdselt vastuvõtlikud nii kodu- kui metssead. Haigusele on iseloomulik palavik, verejooksud, põletikulised muutused elundites ja suur suremus (kuni 100% loomadest). Haiguse tekitajaks on viirus, mis on äärmiselt nakkav ja mis levib eelkõige loomade omavaheliste otseste kontaktide teel, lisaks veel ka korjuste, kõikide haigustekitajaga saastunud esemete, transpordivahendite, loomasööda jmt vahendusel. Sigade Aafrika katk ei ole ravitav ning vaktsiin selle vastu puudub.
3. Üheks oluliseks meetmeks sigade Aafrika katku leviku aeglustamiseks ja tõkestamiseks on metssigade arvukuse vähendamine mitte üksnes katkupiirkondades, vaid kogu Eesti Vabariigi territooriumil.² Metssigade arvukuse piiramise, kui sigade Aafrika katku leviku tõkestamise vältimatu abinõu, tõhusamaks rakendamiseks võttis Riigikogu 19.11.2015 vastu **jahiseaduse muutmise seaduse, mis jõustus 11.12.2015**. 11.12.2015 jõustunud jahiseaduse § 24 lg 7 alusel on Keskkonnaametil õigus kehtestada sigade Aafrika katku tõrjumise eesmärgil ajavahemik, mille jooksul on lubatud metssigade laskmine seisva mootoriga mootor- ja maastikusõidukist, mootor- ja maastikusõidukit muul viisil kasutades ning kunstliku valgusallika abil. Jahiseaduse muutmise seaduse (77 SE) seletuskirjas leitakse, et nimetatud meetmed aitavad tõhusalt kaasa metssigade

¹ Sigade Aafrika katku leviku kronoloogiaga on võimalik tutvuda Maaeluministeeriumi kodulehel veebiaadressil <http://www.agri.ee/et/seakatk>, 10.12.2015.

² Keskkonnaagentuuri 2015. aasta ulukiasurkondade seisundi ja küttemissoovituse aruanne, lk 30. Kättesaadav veebiaadressil http://www.keskkonnaagentuur.ee/sites/default/files/ulukiseirearuanne_2015.pdf, 10.12.2015.

arvukuse piiramisele. Seletuskirjas selgitatakse, et sõidukites on lasu sooritamiseks parem vaateväli (kütt asub maapinnast kõrgemal) ja sõidukile toetumisel on tabamise tõenäosus suurem. Tehisvalgusallika kasutamine aga võimaldab täpsemalt lasta. Eriti oluliseks on kunstliku valgusallika kasutamist hinnatud hilissuvel ja sügisel.

4. Keskkonnaagentuuri 04.11.2015 kirjas (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis 04.11.2015 nr 11-4/15/24151-2 all) viidatakse Euroopa Toiduohutusameti (EFSA) 2015. aasta juuli teaduslikus raportis „Alternative control strategies against ASF in wild boar populations” käsitletud uuringule Venemaal, kus sigade Aafrika katk on levinud juba 7 aastat. Uuringu tulemustest selgub, et aladel, kus metssea asustustihedus on 1–2 isendit 1000 ha kohta, on katku levik seiskunud. Eestis on metssea talvine asustustihedus Keskkonnaagentuuri hinnangul umbes 6 isendit 1000 ha jahimaa kohta. Katku leviku seiskumiseks või selle kiiruse oluliseks pidurdumiseks soovitab Keskkonnaagentuur võimalikult kiiresti viia metssea asustustihedus kõikjal Eesti piirkondades (kaasaarvatud saartel) lähedale tasemele 1,5 isendit 1000 ha kohta. Keskkonnaagentuuri soovitusel tuleks madalat metssea asustustihedust hoida niikaua, kuni Eesti on kuulutatud sigade Aafrika katku vabaks riigiks. Samas arvestades jahimeeste tänast võimekust ja tahtmist oleks eesmärgini jõudmine Keskkonnaagentuuri hinnangul realistlik alles 2–3 aastaga.
5. Seni on Keskkonnaamet oma volituste piirides metssigade arvukuse vähendamiseks kehtestanud metssigade küttimismahu ning -struktuuri maakondades ja/või maakondade jahipiirkondades, keelustanud metssigade lisaõõtmise, samuti tõhustanud kütitud metssigadest teavitamise süsteemi (peadirektori 18.08.2015 käskkirja nr 1-4.1/15/365 ja 01.10.2015 käskkirja nr 1-4.1/15/410). Peadirektori 18.08.2015 käskkirja nr 1-4.1/15/365 „Metssigade küttimise korraldamine sigade aafrika katku tõkestamiseks metssigade asurkonnas Eesti Vabariigi territooriumil” p-ga 1 kehtestatud metssigade küttimismahu kohaselt tuleb 2015/2016 jahiaasta lõpuks 29.02.2016 küttida kokku 29600 metssiga. Sama käskkirja p-dest 3 ja 7 tulenevalt on jahipiirkondade kasutajad kohustatud kalendrikuu kaupa iga kuu 10-ks kuupäevaks teavitama Keskkonnaameti metssigade küttimisest ja Veterinaar- ja Toiduamet surnuna leitud metssigadest ning sigade Aafrika katku tunnustega jahiloata surmatud metssigadest. Jahipiirkondade kasutajate poolt 10. detsembriks 2015 Keskkonnaametile esitatud küttimise aruannete järgi on 1. detsembri seisuga kütitud 18665 metssiga, s.o 63% 2015/2016 jahiaasta küttimismahust. Koos hukkunult leitud ja ilmsete sigade Aafrika katku tunnustega hukatud isenditega on kohustus täidetud 67%. Arvestades kehtestatud küttimismahu realiseerimiseks järele jäänud aega (kuni 29.02.2016) ning küttimismahu senist täitmist, eeldab metssigade arvukuse vähendamine ja seega ohtliku haiguse efektiivne tõrjumine, metssigade küttimiseks täiendavate abinõude kehtestamist, sealhulgas 11.12.2015 jõustunud jahiseaduse § 24 lg-s 7 nimetatud jahipidamisviiside kasutamise lubamist.
6. Eeltoodud arvestades on põhjendatud lubada sigade Aafrika katku tõrjumise eesmärgil metssigade laskmist seisva mootoriga mootor- ja maastikusõidukist, mootor- ja maastikusõidukit muul viisil kasutades ning kunstliku valgusallika abil. Nimetatud jahipidamisviiside kasutamise ajavahemik on käesoleva käskkirja jõustumisest kuni 28.02.2017. Ajavahemiku kehtestamisel lähtub Keskkonnaamet asjaolust, et jahiseaduse §-st 8 tulenevalt on jahiaasta ajavahemik 1. märtsist järgmise aasta veebruari lõpuni, mistõttu 2015/2016 jahiaasta lõpuni on vaid kaks kuud. Eeltoodud arvestades on otstarbekas kehtestada ajavahemikuks periood käskkirja jõustumisest kuni järgmise jahiaasta lõpuni, s.o kuni 28.02.2017.

7. Käskkirja eelnõud on tutvustatud Veterinaar- ja Toiduametile, Keskkonnaagentuurile, Keskkonnainspeksioonile ja Eesti Jahimeeste Seltsile ning ära kuulatud nende arvamused.

II. Otsustus

Arvestades käesoleva käskkirja punktis I toodud asjaolusid ning põhjendusi, jahiseaduse § 24 lg 7 ning keskkonnaministri 20.05.2014 määruse nr 13 "Keskkonnaameti põhimäärus" § 5 lg 2 p 42 ja § 6 lg 2 p 19 alusel,

OTSUSTAN:

1. Lubada sigade Aafrika katku tõrjumise eesmärgil lasta metssigu seisva mootoriga mootor- ja maastikusõidukist, mootor- ja maastikusõidukit muul viisil kasutades ning kunstliku valgusallika abil käesoleva käskkirja jõustumisest kuni 28.02.2017.
2. Keskkonnaameti regioonidel teha käskkiri e-posti teel teatavaks jahipiirkonna kasutusõiguse loa omajatele ja jahindusnõukogudele ning pressiesindajal avaldada teade Keskkonnaameti koduleheküljel.

Otsust on võimalik vaidlustada haldusmenetluse seaduses või halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras, esitades 30 päeva jooksul käskkirja teatavakstegemisest vaide Keskkonnaametile või kaebuse Tallinna Halduskohtule.

(allkirjastatud digitaalselt)

Andres Onemar
peadirektor

Jaotuskava: metsaosakond, looduskaitseosakond, regioonide juhatajad, metsanduse juhtivspetsialistid, jahinduse spetsialistid, pressiesindaja, peajurist, Leelo Kukk, Teet Koitjärv

Saata: Keskkonnaministeerium (keskkonnaministeerium@envir.ee);
Maaeluministeerium (info@agri.ee);
Veterinaar- ja Toiduamet (vet@vet.agri.ee);
Keskkonnaagentuuri eluslooduse osakond (uudo.timm@envir.ee);
Keskkonnainspeksioon (valve@kki.ee);
Eesti Jahimeeste Selts (ejs@ejs.ee).

Jaan Ärmus
jahinduse peaspetsialist
Metsaosakond

Jaanus Kala
juhataja
Metsaosakond